

Ukrajnai éhínség – az évszázad tragédiája

Az ukrán nép történetének egyik legszomorúbb korszaka az 1932-33-ban végrehajtott tömeges kollektivizálás és a totális rendszer, illetve sztálini rezsim által kitervelt éhínség volt. A rendszer a saját népe, annak jövője ellen követett el bűncselekményt. Következményeit tekintve az ukrajnai éhínséget az emberiség történetének legszörnyűbb, legtragikusabb cselekedetei közé sorolhatjuk.

Az ukrán parasztok 1931 decemberétől 1933 szeptemberéig éheztek – 22 hónapig tartották fogva őket a „vidrvas” fogai.

Ma a kutatók vitatkozhatnak az éhínség halálos áldozatainak valós számáról, de a tömeges haláleseteket egyetlen kormánynak sem sikerült eltitkolnia. A harkovi megyei tanács végrehajtó bizottságának egyik munkatársa például 1933 májusában a következőkről tájékoztatta az UK(b)P Központi Bizottságát: Az utóbbi hónapokban, a megye falvaiban 450-600 ezer (!) ember halt meg. Egy 1934. decemberi keltezésű szovjet statisztikai jelentés szerint 1933-ban, az akkori Szovjetunióban a legmagasabb halálozási arányt – 2. 9 millió ember – Ukrajnában jegyezték fel. És ebben nincsenek benne azok a milliók, akiknek halálát az illetékes szerveknek egyszerűen nem volt érkezésük regisztrálni.

Az ukrán nép élettörténetének e szörnyű lapja évtizedekig el voltak zárva mind a kutatók, mind pedig a népiertást elszenvedő nép elől. Emlékét azonban őrizték a túlélők, akiknek sikerült kikerülni abból a pokolból, és azok a dokumentumok, amelyeket mindeddig hét lakat alatt őriztek. Kortársaink ezekből tudhatják meg a rettenetes igazságot.

Tekintsünk be az akkor készült fotó- és kordokumentumokba! Hajtsunk fejet azok emléke előtt, akik nem golyók és robbanások, nem atomkatasztrófa áldozatai lettek!

1. Éhínség – 1933.
2. Kegyeleti domb Lubnyi közelében.
3. Lubnyi, Poltava megye. Megemlékezés az 1922-es éhínség áldozatairól.
4. V. P. Jaromov elektrolakatos inas volt egy Don-medencei bányában. Napi egy kg kenyér volt a fejadagja, aminek egy részéből kétszersültet készített, hogy megmentse Hmelnjickij megyében élő szüleit az éhhaláltól. 1933.
5. A munkaegységek után járó élelmiszer-fejadagok kiosztása a Donyeck megyei Udacsne falu Gyemjan Bednijről elnevezett kolhozában. 1933.
6. A Dnyiprobud építőipari vállalat üzemi konyhája. 1932. Parasztok ezrei kerestek munkát az építkezéseken, hogy elkerüljék az éhhalált és megmentse a családjukat.
7. Az éhezéstől felfúvódott, beteg embereket a kórházakban sem tudták megmenteni, mert nem volt élelem.
8. Éhhalál.
9. A kiéhezett emberek végső menedéke.
10. Éhes és magatehetetlen öregek álltak a kerítések alatt.
11. Meggyötört asszonyok és gyereket meneteltek a zsíros földű poltavai táj kihalt falvain, élelem után kutatva.
12. Vidám kivonulás. Az aratás kezdetének látványos főpróbája. 1930.
13. A Kommunizmus Útja Kolhoz tagjai vizsgálják a vetőmagot. Herszon megye, 1932.
14. Ukrajna első kolhoztagjai. Egy 1931-ben, Moszkvában nyomtatott röpcédula.
15. A parasztoktól elkobzott vagyontárgyak beszállítása a kolhozudvarra. Donyeck megye, 30-as évek.

16. A parasztok vagyonának elkobzása. Donyeck megye, 30-as évek.
17. Búzaőrlés a Vinnyica megyei barszkij járásban. 1928.
18. Bubnyivka falu Vörös Hajnal nevű kommunájának tagjai Vinnyica megye, volocsivi járás (ma Hmelnyickij), 1926.
19. Begyűjtésre induló vörös brigádok. A Proletár Forradalom Hulláma Kolhoz, Harkov megye, 1932.
20. Tulajdonképpen ezzel kezdődött az éhínség. A parasztokat saját gabonatartalékaik beszolgáltatására kényszerítették.
21. Pártaktivisták kutakodtak a házaknál, és még a vetőmagot is elvitték. A beszolgáltatás elmulasztásáért a parasztokat szigorúan megbüntették. Sokgyermekes parasztcsaládok haltak meg mind egy szálíg.
22. Az első kolhoz-tractorosok Vinnyica megye (most Hmelnyickij) novousicki járásában.
23. Az első kolhoz-tavaszi.
24. A termés őrzése a Poltava megyei Vörös Csillag Kolhozban. 1932.
25. A gabona és más mezőgazdasági termékek beszolgáltatása. Donyeck megye, 1933.
26. A beszolgáltatás alkalmából rendezett nagygyűlés a Harkov megyei zolocsivi járásban. 1932.
27. Halottak hevertek az utcákon. Sokszor nem volt kinek eltemetni őket. Harkov, 1933.
28. A legszörnyűbb a kisgyerekek látványa volt. Az éhség letörölt az arcukról minden gyermeki vonást, megkínzott kísértetekké téve őket.
29. Az éhínség áldozatai.
30. Betakarítás a Szovjet Paraszt Kolhozban, Harkov megyében. 1932.
31. Aratás a Donyeck megyei Gy. Bednij Kolhozban. 1933.
32. Gabonaőrlés a Lenin Kolhozban. Ogyessza megye, mikolajivi járás. 1932.
33. Pogyeljai parasztcsalád. A családfőt, M. F. Oljaneckijt törvénytelenül kivégezték, majd posztumusz rehabilitálták.
34. A veszélyes szabotőrnek nyilvánított, és a beszolgáltatás megtagadásáért elítélt, majd pedig rehabilitált Vinnyica megyei Sz. L. Zora amnesztiájáról készült jegyzőkönyv részlete.
35. A G. Sz. Psenyicsnij nevét viselő Ukrán Központi Állami Film-, Fotó- és Hangarchívumban őrzött felvételek.

3. számú aláírások

1. Az éhínség áldozatainak tömegsírja Harkov közelében. 1933.
2. A Donyeck megyei Udacsne falu aktivistái az elkobzott kalászsokkal a községi tanács épülete előtt. 1932.
3. Az a föld, amelyik fél Európát etette, képtelen volt magába fogadni az éhínség összes áldozatát.
4. Minden vagyonkájától megfosztott parasztcsalád a háza előtt. 30-as évek.
5. Indul a gabonával megrakott szerelvény Dnyipropetrovszkból. 1932.
6. A Vörös Sztyeppe Kolhozból indítják a gabonát a begyűjtési központba. Kijev megye. 1932.
7. A tragédia kis tanúi.
8. „A bánat aratása”.
9. Gyerekek gyűjtik a fagyos krumplit a kolhoz földjén a Donyeck megyei Udacsne faluban. 1933.
10. A Szovjetunió nem ismerte el az éhínséget, ámde folyton kereste az „ellenséget”.

11. Az éhínség gyermekei.
12. A kommunista rendszer gaztetteinek áldozatai.
13. Külföldi lapok tudósításai a szovjetunióbeli és ukrainai éhínségről.
14. Ukrajna jelenlegi országhatára.
15. Ukrainai megyehatárok.
16. Megyeszékhelyek.
17. 1939 után Ukrajnához visszacsatolt területek.
18. A lakosság-szám növekedésének, illetve csökkenésének összehasonlító adatai, amelyhez a szovjet népszámlálási adatok szolgáltak alapul egy nemzetközi jogász-bizottság számára.
19. Az állam, a köztársaság neve. A lakosság létszáma, milliókban. 1926-os szovjet adatok.
20. A lakosság-szám növekedése, milliókban.
21. A lakosság-szám növekedése százalékokban.
22. Szovjetunió, Oroszországi Föderáció, Fehéroroszország, Ukrajna.
23. A megyei halálozási arány a köztársasági átlaghoz viszonyítva 1933-ban. Az összes ukrainai elhalálozás százalékarányában.
24. Vinnyica, Dnyipropetrovsk, Ogyessza, Donyeck, Csernyigiv, Kijev, Harkov megyék és Moldávia.
25. A halálozási mutatók növekedése 1933-ban az 1927 és 1930 közötti időszakhoz viszonyítva. Megyénként többszörös a növekedés.
26. 8-9-szeres, sőt ennél is nagyobb növekedés.
27. Tömegsír Harkov közelében. 1933.
28. Gabona-beszolgáltatás a Vinnyica megyei Iljinciben. 1929.
29. Az ötéves terv harmadik, döntő esztendejének tiszteletére begyűjtött gabona a Dnyipropetrovsk megyei Polohi faluban.
30. A parasztok leadják a gabonát a Szozuzhlib begyűjtési központban, a Kijev megyei Kaharlik faluban.
31. A Vörös Sztyeppe Kolhozból indítják a gabonát a begyűjtési központba. Kijev megye. 1932.
32. Gabona-rakomány a Komintern Kolhoz begyűjtőhelyén. Harkov megye, zolocsivi járás. 1933.
33. A Kahovka állami gazdaság első gabona-szállítmánya. Herszoni körzet. 1930.
34. A fogyasztási szövetkezetek kollektív gabona-beszolgáltatása a Vinnyica megyei Nyemiriv városban. 1929.
35. Indul a gabonával megrakott szerelvény Dnyipropetrovskból. 1932.
36. Ukrán parasztok szedegetik a szemeket a magtár előtt. A Fórum című folyóirat közlése. 54. szám, Kanada, 1983.
37. Parasztember haláltusájukat vívó lovaival.
38. Haldokló apa és kislánya.
39. Szekéren haldokló parasztember.
40. 1930-ban, Szibériába száműzött férfi. Felesége és gyermeke éhen halt. A Fórum című folyóirat közlése. 54. szám, Kanada, 1983.
41. Gyermekek – éhen halt édesanyja holtteste mellett.
42. Haldokló asszony.
43. Gyermekek, akiknek a szülei éhen haltak.
44. A közös gazdaság tagjai átszállítják P. Jemec javait a közös magtárba. Donyeck megye, grisinói járás. 30-as évek.
45. Minden vagyonkájától megfosztott parasztcsalád a háza előtt. Donyeck megye, grisinói

járás. 30-as évek.

46. Martinenko vagyontalanított paraszt javainak áruba bocsátása a Donyeck megyei Udacsne falu „vörös bazárjában”. 1930-32.

47. P. Maszjuk vagyonának elkobzása a Donyeck megyei Udacsne faluban. 1934.

48. Munkaügyi ellenőr vallatja a falusi nagygazdát. Ogyessza megye. 1929.

49. Abolmalovot, a nincstelen parasztok bizottságának tagját vallatják, akit azzal vádolnak, hogy kulák-párti agitációt folytatott a parasztok között Kramcsanka faluban. Orzsici járás, 1929.

50. A vádlottak padján: a vinnyicai körzetbeli jakusini községi tanács tagjai, akiket a párt kollektivizálási politikájának elferdítésével vádolnak. Jakusin. 1931.

51. Részlet az Állami Politikai Igazgatóság (ÁPI) jelentéséből a trotskyani járás falvaiban éhező családok számáról. 1932. V. 8. M. Hatajevicsnek, a Dnyipropetrovszk megyei ÁPI helyettes osztályvezetőjének, a megyei pártbizottság titkárának címzett jelentés az akimivi járásban előfordult kannibalizmus-esetekről. 1933. III. 10.

52. Az ukrán egészségügyi népbiztos levele Kosziorhoz, az Ukrán Kommunista Párt Központi Bizottsága titkárához az élelmiszerhiányban szenvedők állapotáról és számáról Kijev megyében. 1933. VI. 3.

53. Az ukrán Legfelső Bíróság határozata a Vinnyica megyei bíróság ítéletének hatályon kívül helyezéséről P. A. Jakimenko parasztasszony ügyében, aki megölte a fiát, hogy megmenthesse többi éhező gyermeke életét. 1932. X. 16.

54. Az UK(b)P KB szervezési osztálya tájékoztatási részlegének jelentése Kijev megye egyes járásaiban előforduló emberevésről. 1933.

55. Oszinnenek, az ÁPI titkos politikai osztálya vezetőjének jelentése a szennyezett élelmiszerekről és a Harkov megyében előforduló hulla- és emberevésről. 1933 június.

56. Az UK(b)P KB Politikai Bizottságának határozata a betakarításról. 1932. I. 25.

57. Az UK(b)P KB Politikai Bizottságának határozata falvak és kolhozok feketelistára vételéről. 1932. I. 25.

58. V. A. Balickij, az országos ÁPI ukrainai különmegbízottjának Sztálinhoz írt levele arról, hogy „lázadó petljurista szervezetek” szabotálják a betakarítást. 1932. XII. 23

http://www.ukrajinci.hu/holod/pro_holod_tragedi.htm